

KEHITYSPSYKOLOGIAN KLASSIKKOTEORIAT (Luku 12)

1. Lawrence Kohlbergin teoria moraalisen ajattelun kehityksestä

- Kohlberg kehitti teoriasa jatkaen Jean Piaget'n työtä, ja keskittyi siihen, miten moraaali muuttuu laadullisesti ajattelun myötä.
- Hänen mukaansa moraalinen ajattelu etenee kolmen tason kautta: Esisovinnaisen, sovinnaisen ja periaatteellisen moraalin tasolla.
- Kohlbergin teoriaa on kritisoitu muun muassa sen *kulttuurillisesta rajoittuneisuudesta*.

Kohlbergin kolme tasoa:

- 1) Esisovinnainen taso
  - o Jossa moraalinen ajattelu perustuu henkilökohtaisten seuraamusten välttämiseen tai palkintojen saavuttamiseen. Lapset näkevät säännöt ja auktoriteetit ehdottomina.
- 2) Sovinnainen taso
  - o Jossa moraalinen ajattelu perustuu sosiaalisten normien ja odotusten täyttämiseen. Tärkeää on, mitä muut ajattelevat ja miten heidän odotuksensa täytetään.
- 3) Periaatteellinen taso
  - o Jossa moraalinen ajattelu perustuu yleisiin eettisiin periaatteisiin sekä yksilön omaan moraalikoodiin. Nämä integroidaan yhtenäiseksi moraaliseksi maailmankuvaksi, jossa säännöt nähdään suhteellisina

2. Margaret Mahlerin teoria psykologisesta syntymästä

- Käsittelee lapsen varhaista kehitystä ja sitä, miten lapsi eriytyy äidistään ja saavuttaa oman yksilöllisyytensä.
- Mahlerin teoria jakautuu kolmeen päävaiheeseen: normaalin autismin vaihe, eriytymisen aika sekä viimeinen taso, jolloin lapsen itsenäinen minä on syntynyt. Mukaan kuuluu myös harjoitteluvaihe sekä uudelleenlähentymisvaihe.
- Mahlerin teoria korostaa varhaisten suhteiden merkitystä lapsen kehityksessä.

Mahlerin päävaiheet:

1) Normaalin autismin vaihe (vastasyntynyt - 2kk ikä)

- Vastasyntynyt keskittyy pääasiassa fysiologisten tarpeidensa tyydyttämiseen, ja on enimmäkseen sisäänpäin kääntynyt.
- Lapsen tietoisuus itsestään ja ympäristöstään on hyvin rajoittunut, hän on käytännössä täysin riippuvainen äidistään.
- Mahlerin mukaan vauva ja äiti elävät tässä kohtaa symbioosissa, eli hyvin kiinteässä suhteessa ennen kuin lapsi tajuaa olevansa itsenäinen olento.

2) Eriytymisen aika (päättyy viimeistään noin 10kk iässä)

- Tällöin psykologisen syntymän voidaan katsoa alkavan. Lapsi on utelias ja tarkkaavainen, mutta on yhä hyvin kiinnittynyt äitiin.
- Tässä kohtaa voi syntyä eroahdistusta, kun lapsi ymmärtää joissain määrin muiden ihmisten olemassaolon.
- Eroahdistusta on haluttomuus irrottautua läheisistä ihmisistä, ja se voi ilmetä mm. vaikeutena jäädä yksin kouluun tai päiväkotiin.

3) Kolmas vaihe (ennen 3 v ikävuotta)

- Lapsen sisäinen minä on lähes kehittynyt. Lapsi pystyy tuottamaan sisäisiä mielikuvia, ja hänelle kehittyy minätietoisuus.

3. Robert Havighurstin kehitystehtäväteoria:

- Tarkastelee yksilön kehityksen liittymistä ympäristön ja yhteiskunnan esittämiin vaatimuksiin ja tarpeisiin.
- Kehitystehtävät voivat olla biologisia, sosiaalisia tai psykologisia, ja niiden suorittaminen edistää yksilön sopeutumista ja hyvinvointia.
- Havighurstin malli jakautuu useisiin elämänvaiheisiin, joista jokainen sisältää omat keskeiset tehtävänsä:
  - 1) Vauvaikä ja pikkulapsuus (0–2 v)
    - ➔ Perusturvallisuus ja alustavat fyysiset toiminnot saavutetaan, selvittää erotilanteista
  - 2) Leikki-ikä (2–6 v) ja varhainen kouluikä (6–12 v)
    - ➔ Minäkäsitys ja omat roolit kehittyvät, osataan toimia ikätovereiden kanssa moraalisesti
  - 3) Nuoruus (12–18 v)
    - ➔ Identiteetti, maailmankuva ja omakuva vahvistuu, niitä kyseenalaistetaan
  - 4) Varhaisaikuisuus (18–30 v)
    - ➔ Perheen perustus ja työelämään asettautuminen, hankitaan suht. pysyvä vertaisryhmä
  - 5) Myöhäisaikuisuus (30–60 v)
    - ➔ Lasten kasvatusta ja tasapaino perheen, työelämän ja vapaa-ajan välillä korostuu, myös mukaannutaan omaan ja muiden ikääntymiseen
  - 6) Vanhuus (60-kuolema)
    - ➔ Eläkkeelle siirtyminen, läheisten kuolema ja omat fysiologiset muutokset hyväksytään